

Alexander Stubb: Tal i Sveriges riksdag 23 april 2024

Talare

Alexander Stubb
Finlands president

Datum

23 april 2024

Plats

Riksdagen

Eders Majestäter
Ärade talman
Ärade riksdagsledamöter
Mina damer och herrar
Aldrig har jag känt mig mera svensk än idag. Känslan kommer å ena sidan från det varma mottagandet som min hustru och jag fått av Eders Majestäter och hela den kungliga familjen. Det finns inte en större ära för Finlands president än att få göra sitt första officiella statsbesök till Sverige. Å andra sidan kommer känslan av att tala framför er här i Riksdagen – i demokratins högborg. Jag har lärt känna så många av er under alla de år vi arbetat tillsammans för att främja fred och säkerhet i Norden, i Europa och i världen. Känslan är dock djupare än upplevelsen av ett statsbesök eller äran av att få hålla ett tal. Den har att göra med vår gemensamma identitet. Vi är oftast likadana, ibland litet olika, men alltid oskiljbara. Idag – mer än någonsin – står vi tillsammans. Sveriges sak är vår. Finlands sak är er. ***Min personliga relation till Sverige har alltid varit nära. Mitt andra modersmål är svenska, eller, som många säger, mumintrollsvenska. Halva min skolgång gick jag på svenska. Jag växte upp med Pippi Långstrump, Emil i Lönneberga, Bröderna Lejonhjärta. I lördags såg jag faktiskt Ronja Rövardotter på Svenska Teatern i Helsingfors. Ja, Astrid Lindgren har funnits i våra liv, som en familjemedlem. Alltsedan jag var ung har jag lyssnat på Eva Dahlgren, Tomas Ledin och Ulf Lundell. Min ”Heja Sverige”-Spotify-spellista innehåller bland annat Veronica Maggio, Melissa Horn och Hov1. Under kriget spenderade min pappa ett halvt år på sjukhus här i Stockholm. Sverigebåten och Gröna Lund hör till mina första minnen. Min moster och mina kusiner bor i Skåne. Min bestman är en 08, alltså en stockholmare. För er finländare: en noll åtta är en stockholmare. ***Det jag vill säga med allt detta är att för oss finländare har Sverige alltid varit den käraste grannen. Ja, så kär att vi fortfarande är ett tvåspråkigt land som kallar sitt västra hav Östersjön och sin historiska fästning utanför Helsingfors Sveaborg. En del av närheten våra länder emellan har att göra med vår gemensamma säkerhetskänsla. Vi har alltid haft en imperialistisk granne. Och nu hänvisar jag alltså inte till Norge. Sedan 1300-talet har Sverige och Finland haft drygt 30 krig

med Ryssland och hotet från öst är en av de faktorer som binder oss samman. Diplomaten och statsvetaren Krister Wahlbäck har i boken "Jättens andedräkt" skildrat hur våra mestadels likadana, men ibland olika vägar alltid mötts i en spegelbild av faran från öster. För oss har andedräkten varit obekvämt nära. Alltid. Men ni visste att ni kunde lita på oss. Det har alltid varit en ödesfråga för våra länder att vi förstår varandra och att vi vet vad den andra tänker. När jag läser historikern Herman Lindqvists bok om marskalk Mannerheim eller boken om greve Axel von Fersen, så märker jag att det tycks finnas en korrelation mellan att bo på Sveriges ambassad i Helsingfors och att ha en djup förståelse för vår gemensamma historia. På ambassaden bodde ju också Krister Wahlbäck. Så jag väntar ju redan på ambassadör Nicola Clases memoarer.***För mina barn har jag berättat om vår gemensamma historia som ett rike i mer än 600 år. De såg dessvärre litet skeptiska ut när jag påstod att Finland gav Sverige dess självständighet 1809. Lika litet lyckades jag övertyga dem om att Sovjetunionen växte fram efter att Finland släppte Ryssland år 1917. Men de tror på mig när jag säger att Finlands identitet som ett nordiskt välfärdssamhälle har sina starkaste rötter i Sverige. Grunden finns i vår gemensamma historia, vår gemensamma kultur och våra gemensamma värderingar. Under den ryska tiden ville vi uttryckligen vara annorlunda. Vi var inte längre en del av Sverige. Vi ville inte vara Ryssland. Därför blev vi Finland. Vi satsade på våra egna institutioner, vår egen kultur, våra två språk. Samtidigt utgjorde 1734 års lag fortsättningsvis en del av grunden till vår rättsliga tradition även under autonomin och sedan självständighet. Under hela självständigheten fortsatte värna om våra starka band till Sverige. Er rörelsefrihet begränsades av neutraliteten. Men det var hänsyn till Finland som spelade härvid en central roll. Vi strävade mot neutralitet, inte av egen vilja, utan av nödvändighet. För oss har Rysslandsfrågan alltid varit existentiell. Idag har Sverige och Finland en större rörelsefrihet i än någonsin.***Under historiens gång har det också funnits tillfällen när vi misslyckats med att förutse varandras avsikter. Vi har missuppfattat varandra eller så har förtroendet inte varit tillräckligt stort. Dels har det handlat om olika kommunikationsstilar, dels om olika politiska kulturer. Vi är ju också litet olika. Under kalla kriget var vi i många avseenden likadana, men realiteterna ledde till olika val. Efter kalla kriget var det Sverige som tog ledningen och ansökte om EU-medlemskap först. Ja, "Surt sa räven om rönnbären" – men vi följde ju snabbt efter med vår ansökan. Bägge länderna förstod snabbt att det vore klokt att ordna folkomröstningen i Finland först. För oss var ju EU en säkerhetspolitisk fråga – även om alla inte sade det högt – och stödet för ett medlemskap var därmed högre i Finland än i Sverige. För

Sverige handlade det rätt mycket om identitet och också om ekonomi. Men oberoende, det att Finland röstade först var en lyckad strategi. Båda länderna röstade ja. Inom EU valde våra länder för det mesta en koordinerad position, men emellanåt också olika linjer. Vi ville integrera oss djupt in i EU:s kärna och gick därmed med i euroområdet. Ni var kanske litet mera avvaktande i er inställning till fördjupad integration, men det störde aldrig vårt samarbete. Vi var ju så likadana. Idag när EU måste hantera också en del protektionistiska tendenser är det viktigt att vi samarbetar för en fungerande inre marknad, för öppen konkurrens och för en stark försvarsindustri som också den kan nyttja den inre marknadens fördelar fullt ut. Det är mycket vi kan göra gemensamt i denna tid av vetenskaplig och teknologisk omvandling.***Om någon för drygt två år sedan skulle ha sagt att jag som Finlands president ska stå här och hålla tal i Sveriges Riksdag – i ett läge där bägge länder har blivit Natomedlemmar – skulle jag nog ha tänkt att personen i fråga har en livlig fantasi eller en begränsad kognitiv kapacitet i utrikes- och säkerhetspolitik. Men nu är vi här. Natomedlemmar. Tillsammans. Oskiljbara. Det är många i Sverige som har analyserat att Finland denna gång, i Natoprocessen, satt i förarsätet. Så var det kanske. Det finska folket övertygade sin utrikespolitiska ledning om att det var dags att söka Natomedlemskap. En avvaktande folkopinion med latent beredskap att tänka om förvandlades över en natt till målmedveten självbevarelsedrivna pragmatism. Det går dock inte att överdriva vikten av att vi kunde ta det här steget tillsammans. Inte heller värdet av att vi höll varandra informerade, dag och natt, och på alla nivåer. Situationen var kritisk och vi agerade därefter. Finlands medlemskap blev fullbordat den 7 mars 2024 när Sverige blev Natos 32:a medlem. För oss var steget mot ett Natomedlemskap återigen baserat på säkerhetspolitiska bedömningar eller rentav realpolitik. För er var det likaså fråga om säkerhet, men processen gällde också i hög grad identitetspolitik. Att överge det som först var neutralitetspolitik och sedan alliansfrihet efter mer än 200 år var ett stort steg, ett steg som krävde ledarskap och mod. Jag vill personligen tacka er, Magdalena Andersson och Ulf Kristersson, för allt det ni gjorde för både Finlands och Sveriges Natomedlemskap. Ni gjorde det tillsammans. Vi gjorde det tillsammans. Vi alla såg värdet i det att säkerhetspolitiken aldrig får tillåtas bli en inrikespolitisk spelknapp. Jag vill också tacka min långvariga vän Carl Bildt, som sitter här bland åhörarna, för allt du gjort för Finland under årens lopp.***Nu står vi på tröskeln till en ny period. Natomedlemskapet innebär att vi tagit det slutliga steget in i den västliga värdegemenskapen, som jag personligen tycker att vi alltid tillhört. Vår gemensamma väg tar inte slut med Natomedlemskapet. Tvärtom.

Det är nu vi är bokstavligen oskiljbara, inte minst i försvars- och säkerhetspolitiken. Detta innebär att vi måste fortsätta integrationen av våra nationella försvar med Nato – och samtidigt med varandra. Vårt gemensamma ansvar för Natos försvar i Östersjön, det arktiska området och i gränsområdet till Ryssland är stort. Vår gemensamma kapacitet i luften, i och på havet och på marken är en väsentlig del av Natos avskräckning. Denna nationella kapacitet kombinerad med våra Nato- och EU-medlemskap samt DCA-avtalet med USA gör oss säkrare än någonsin tidigare i vår historia.***I Finland bereder vi som bäst två så kallade redogörelser, den ena för utrikes- och säkerhetspolitiken och den andra för försvarspolitiken. Det är första gången vi skriver dessa redogörelser i detta nya tidevarv. Perioden efter det kalla kriget har upphört. De faktorer som skulle förena oss runtom i världen – alltså fri rörlighet, handel, teknologi, energi, information, och valuta – sliter oss nu ifrån varandra. Verktygen för samarbete har omvandlats till vapen. Alltå historien tog inte slut. Resten av världen blev inte som Sverige och Finland. Vi lever i en ny värld med nya realiteter. Detta betyder att vi ibland måste samarbeta med länder som inte delar våra värderingar. Allt detta kommer att reflekteras i de två redogörelserna jag nämnde. I redogörelserna formar vi också vår Natoprofil. Ni känner ju oss finländare, vi är inte alltid så pratsamma, men vi försöker göra ett gediget och gott arbete. Också inom alliansen vill vi att våra gärningar ska tala. Vi vill vara en aktiv, inte skygg medlem. Vi kommer att göra vår del. Precis som Sverige. Finland strävar efter att vara en konstruktiv och pålitlig Natomedlem. Samtidigt är vi ödmjuka. Vi förstår vårt ansvar, vi vet vår egen kapacitet, men är också medvetna om att vi är nya medlemmar i alliansen. Allt detta innebär ett Natomedlemskap utan begränsningar. Det är bara att se på kartan. I och med Finlands medlemskap fördubblades Natos gräns med Ryssland. Det är just därför som Finland bör arbeta för att ta plats i Natos institutionella kärna. Och vi vill vara där tillsammans med Sverige. Retoriken tycks mig under de senaste åren ha blivit allt mera krigisk. Jag tror att ni har samma känsla. För det är ju förståeligt. Våra skärmar fylls av krig i Europa och Mellanöstern. Men denna retorik rubbar lätt speciellt de yngre generationernas trygghetskänsla och framtidstro. Det bästa sättet att undvika krig är att tala mindre och förbereda mera. Finland och Sverige har en viktig roll i att främja fred. Det låter paradoxalt, men det är just därför vi vill ha en stark militär och det är därför vi blev medlemmar i Nato.***Finlands utrikes- och säkerhetspolitik grundar sig alltså på värdebaserad realism. Utgångspunkten är ett starkt alliansförhållande i Europeiska unionen och Nato och samtidigt är vi övertygade om att ett internationellt system och fred fortfarande kan nås om FN förnyas och stärks.

Tyvär betyder vetorätten i FN:s säkerhetsråd att kedjan är precis lika stark som sin svagaste länk. Grundstenarna i vår utrikespolitik vilar på västerländska värderingar såsom demokrati, rättsstatsprincipen och de mänskliga rättigheterna. Vi tror på samarbete och en regelbaserad internationell ordning. Realismen i vår säkerhetspolitik innebär att vi upprätthåller ett starkt försvar – nu som en del av alliansen. Realism är också att förstå att de stora globala utmaningarna inte kan lösas enbart tillsammans med sådana länder som delar våra åsikter. ***Ärade talman, riksdagsledamöter och riksdagens tjänstemän Ni här i riksdagen arbetar dagligen för det allra värdefullaste vi har i våra länder – demokratin. Jag är mycket glad över de täta kontakter som idag råder mellan riksdagarna i våra länder. I det nuvarande krävande världspolitiska läget finns det också positiva utvecklingsförlopp. Ett sådant är det svensk-finska förhållandet, som under de senare åren har blivit så oerhört nära. Vi är så likadana. Vi har så likartade samhällen, så likartade mål för hur vi ska stärka och utveckla våra länder. Lyckligtvis är vi också litet olika. Olikheterna sporrar, inspirerar och ger nya impulser. Och framför allt är vi idag två oskiljbara bästa vänner, vars förhållande bygger på öppenhet och tillit. Denna oskiljbarhetens vänskap känner jag idag starkt också här i riksdagen. För Sverige och Finland – tillsammans, nu och alltid. Tack för er uppmärksamhet.

Källa

<div>presidentti.fi</div>

Taggar

2020-tal, 2024, Man, Politiska tal

URI

<https://www.svenskatal.se/tale/alexander-stubb-tal-i-sveriges-riksdag-23-april-2024>